

سرمقاله

نعل وارونه

احسان شریعتی

در بحبوحه جنگ و محاصره و تحریم کشور از بیرون و بحران معیشتی که علاوه بر عامل خارجی، پیامد نوعی سیاست‌گذاری کلان و مدیریت اقتصاد کشور، به‌ویژه در دوران پس از جنگ هشت‌ساله بوده است، جست‌وجوی مقصر و «سیر بلا» و نیافتن دیواری کوتاه‌تر از گفتمان عدالت‌طلبی روشنفکران منتقد و یقه شریعتی را گرفتن، مانند نماد ملی و مذهبی همچنان زنده آن گفتمان و شکرد «به‌کوچه چپ زدن»، دقیقاً مصداق همان وارونه‌زدن نعل به قصد کم‌کردن نشان اسب یکه‌تازان مسئول نظم سابق و وضع لاحق است و سر کار گذاشتن مردمان و «اندن‌شان به سمت ناگجا»باد. در این جدال نمادین یا نمادها مواجه هستیم، همچنان که «شاندل» شخصیت نمادین ساخته علی شریعتی مزینانی بود. مثال مشابه این معرکه در این مردادماه نمادین، مورد مصدق است که آمده‌اند و فرموده‌اند که نه قدرت خارجی، بلکه دکتر خود در ۲۸ مرداد ۳۲ با ترمزد از دستور شاه‌ی که مطابق قانون اساسی وقت قرار بود پس از ۱۴ مرداد ۱۲۸۵، فقط سلطنت کند و نه حکومت، کودتا کرده است. و اما دلیل این عطف توجه اغراق آمیز و این حجم از واکنش‌ها، با وجود همه درشتی‌ها، به‌درستی همین دلالت عینی و اکنونی-اینجایی آن گفتمان انتقادی از نظم یا بی‌نظمی اقتصادی-سیاسی است که به وضع و بحران کنونی انجامیده و همچنان آبستن برشوراندن جامعه است. مگر گفتمان شریعتی در جوانی با این نقل از ابازر شروع نمی‌شد که «در شگفتم از کسی که در خانه‌اش نانی نمی‌یابد و با شمشیر آخته‌اش بر مردم نمی‌شورد؟». پس مسئول بروز این‌گونه خشونت‌ها نه مسببان بحران معیشت و کرسنگی، بلکه خود «انسان شورش‌ی» است؛ و یکی از روش‌های از اسب و سیر انداختن حریف، به جای نقد نظر به شیوه «انظر الی ما قال»، یقه شخص را گرفتن و فحاشی و تخطئه شخصیت اوست (Ad Hominem).

یادداشت

فرافکنی منحن

عباس منوچهری

در اواخر قرن ۱۹ «روان‌شناسی‌گرایی» در فضای فکری اروپا مسلط بود. برنانو، متفکر شهیر آلمانی، آغازگر به چالش کشیدن این رهیافت بود و پس از او آلدوند هوسرل و ویلهلم دیلتای با آموختن از او، آنچه را به‌عنوان علوم انسانی (Humanities) شناخته شده بود، به‌طور بنیادین متحول کردند. هوسرل از ضرورت متدیک ابوخه برای تعلیق هر مفروضاتی (Pre-assumptions) پیش از پژوهش و تفکر گفته است. سخنان امثال آقای غنی‌نژاد و نوشته‌های برخی دیگر درست در مقابله با ضرورت ابوخه به‌طور بارزی نشان‌دهنده بی‌بهرگی آنها از دانش و متد تحلیل‌آرا و افکار است و در نتیجه مطالب آنها شکل یک جریان لیبرالیزاسیون زرد را پیدا کرده است که با مفروضات و نیات شخصی دست به اطلاق نام‌ها و صفات با واژه‌های خشن و من‌درآوردی و بی‌بایه و اساس به اندیشه‌پوزران می‌زند. امیرتسو اگو و یل ریکور نیز از «اخلاق تفسیر» سخن گفته‌اند و ادعای «معنا نزد مفسر است» را که ولفگانگ آییزر معروف برن آن مصر بود، به چالش کشیدند. از سوی دیگر، میشل فوکو در «نظم‌گفتار» از «عجین‌بودن قدرت‌ورزی را ادعای حقیقت» و به‌حاشیه‌راندن و حذف هر تفکر و تلاشی برای خلق دنیایی عاری از ستم در نظام‌های فکری مسلط گفته است. آنچه این تز فوکو در مورد جریان لیبرالیزه‌سازی در ایران می‌گوید، گفتاری است که نظم خود را سخت لرزان می‌بیند و برای بقای آن جهت تضمین منافع اقتصادی یک جریان قدرت اقتصادی منحن تلاش می‌کند. زمانی از نوزک برسیدند «نظرتان راجع به فقر در جامعه چیست؟» پاسخ داد: «منی داثم منظورن از فقر چیست. می‌دانم فقیر داریم. فقیر هم آدم‌های غیرمسئول و تبیلی هستند که تلاشی در زندگی نمی‌کنند. این یک سولیه‌سیسم حاد است. نمونه دیگر آن این است که خانم تاجر که به هایک اتریشی مقام سر را عطا کرد و به توصیه او سندیکاهای کارگری در انگلستان را نابود کرد، گفت چیزی به‌عنوان «جامعه» وجود ندارد و امری موهوم است.

۴ صفحه ادامه در

شنبه ۲۴ مرداد ۱۴۰۵
۲ ربیع‌الاول ۱۴۴۸
۱۵ اگوست ۲۰۲۶
سال بیست‌ودوم
شماره ۵۴۵۰
۴۰ هزار تومان
۸ صفحه

«**شرق**» **امروز می‌خوانید:**
تراز «خزر» در پایین‌ترین سطح • هشدار درباره خوددرمانی با هوش مصنوعی • جامعه‌ای که دیگر به توضیح گوش نمی‌دهد • تیم ملی المپiad کامپیوتر ۴ نشان دریافت کرد

ابهام بنزین

شرق: خبر شبانه عرضه بنزین ۸۷ هزار تومانی در کرمان و لغو بلافاصله آن، موجی از انتقاده‌ها و واکنش‌ها را در شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌ها به دنبال داشت. دولت مدت‌هاست وضعیت ناترازی بنزین را ناگوار توصیف می‌کند، اما برای یافتن راه‌حل با موانعی بزرگ مواجه شده است؛ موانعی که در واقع محصول دهه‌ها سیاست‌گذاری نادرست اقتصادی است و حالا اصلاح این شرایط کاری بسیار صعب به نظر می‌رسد. چهارشنبه ۲۱ مرداد خبری شبانه جنجالی شد. ماجرا از این قرار بود که یک مقام کرمانی از عرضه سوخت به نرخ آزاد ۸۷هزارو ۲۰۰ تومانی خبر داد و واکنش‌های زیادی را برانگیخت. در همین زمینه ایسا به نقل از روابط‌عمومی استانداری کرمان نوشت که علی‌اصغر ذاکری‌هرندی، معاون هماهنگی امور عمرانی استاندار کرمان، خبر داده است که از ساعت ۲۴ همان روز یعنی چهارشنبه ۲۱ مرداد ۱۴۰۵ بنزین با نرخ تمام‌شده پالایشگاهی به مبلغ ۸۷هزارو ۲۰۰ تومان، در ۲۰۴ جایگاه سوخت استان عرضه می‌شود. این مقام استانی توضیح داده بود «براساس مصوبات ملی، در استان کرمان علاوه بر ۱۱۰ لیتر بنزین سهمیه ملی، ۴۰ لیتر سهمیه استانی در نظر گرفته

گزارش تیریک را در صفحه ۳ بخوانید

۱۰ روز پس از تجمع اعتراضی پرستاران بیمارستان فیاض بخش سازمان تأمین اجتماعی از تعیین تکلیف مطالبات خبر می‌دهد

زخم باز پرستاری

صفحه ۵

یادداشت

پیمان مکه والگوهای امنیت منطقه‌ای

سید حسین موسوی

رئیس مرکز مطالعات استراتژیک خاورمیانه

در سال ۲۰۱۵ همین توافق به صورت دوجانبه بین عربستان و پاکستان وجود داشته است، پیوستن ترکیه به این پیمان، این فرض را تقویت می‌کند که یک معماری امنیتی با چارچ سبز آمریکا، عمدتاً برای دفاع از عربستان و ساختارهای حیاتی این کشور به‌ویژه در برابر رویارویی‌های خلیج فارس و دریای سرخ، مرزهای عراق در شمال عربستان و مرزهای یمن در جنوب، در حال شکل‌گیری باشد. همچنین به نظر می‌رسد آمریکا پس از یک دوره زورآزمایی با ایران، اکنون ترجیح می‌دهد بار جنگ‌های احتمالی منطقه‌ای را که هرچند وقوع آن ضعیف اما فاجعه‌بار باشد، بر دوش هم‌پیمانان منطقه‌ای خود نظیر ترکیه، پاکستان و عربستان از یک سو و رژیم اسرائیل از سوی دیگر قرار دهد. آمریکا پس از آنکه از تهدیدات خود به انجام حملات بزرگ به زیرساخت‌های ایران نتیجه‌ای نگرفت، اکنون به نظر می‌رسد در صدد است با تشویق کشورهای با

یادداشت

اهمیت ملکه عدالت و علم در سیاست‌ورزی

مراد اهاداری

دکترای اقتصاد و عضو هیئت علمی دانشگاه

از استهلاک دارایی‌های راهبردی تا جست‌وجوی راه خروج؛ واکاوی وضعیت فعلی ایران در گفت‌وگو با محسن هاشمی

برزخ تصمیم

۲

برگزیده‌ها

تهدید کشتی‌ها از سوی پوتین و کمبود باتریوت در اوکراین نشان می‌دهد جنگ در حال گسترش است

مرزهای تازه جنگ

۴

شکل‌های زندگی، چگونه راست پیشگویی می‌کند؟

افسانه پایان سیاست

۷

یک پیروزی قابل توجه برای فاراژ

۴

برای نویسندگی باید شکارچی شوید

۷

نگاه

نکاتی درباره توافق مکه

یادداشتی از مصطفی اعلایی

۲

صدایی که از رادیو آمدودر حافظه ایرانیان ماندگار شد

یادداشتی از پیروز ارجمند

۸

دنیای این روزهای ما

«نا»

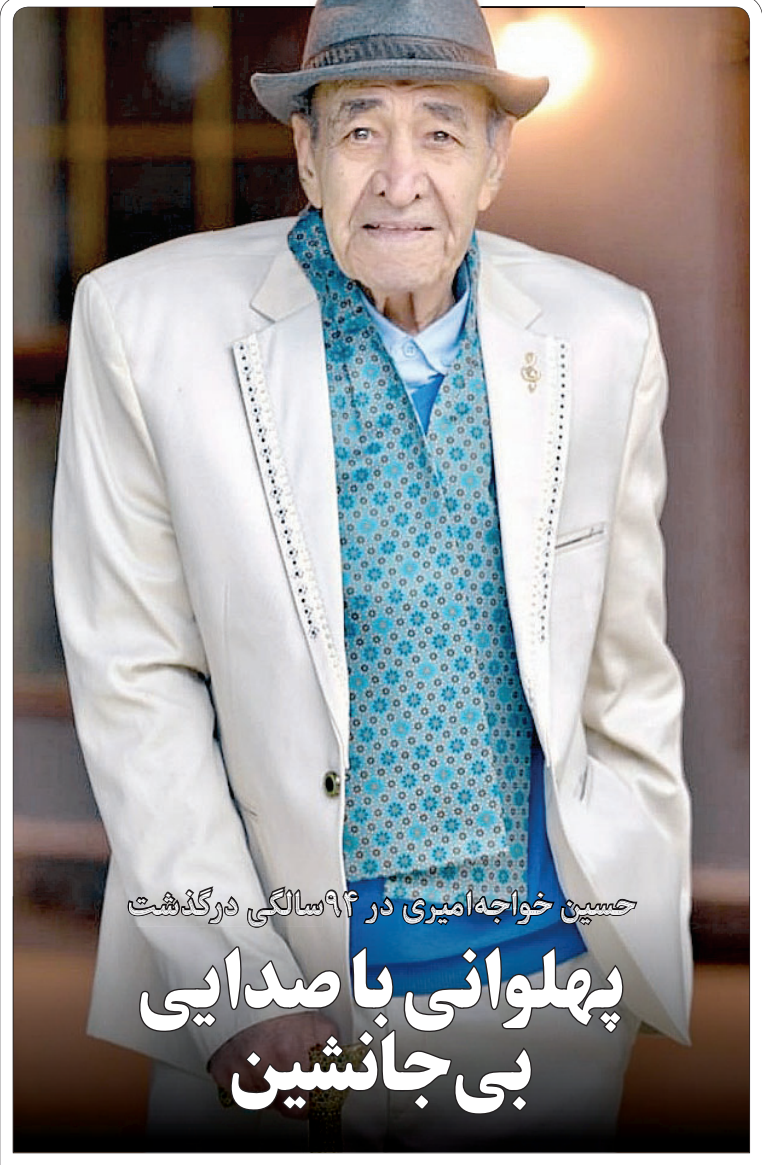

رامین خسروخوار

در دنیای این روزهای ما، گاه تاریخ، خود را نه در نام اشخاص، بلکه در سرنوشت واژه‌ها آشکار می‌کند. واژه‌ای سال‌ها در حاشیه زبان می‌ماند؛ آرام، کم‌صدا و بی‌ادعا. ناگهان حادثه‌ای از راه می‌رسد و همان واژه، به آینه روزگار بدل می‌شود. این روزها، نوبت «نا» است؛ کوتاه‌ترین پیشوند زبان، اما شاید بلندترین روایت زمانه، «نا» در دستور زبان، فقط نشانه نفی است؛ اما در دستور زندگی، آغاز فقدان است. هر جا که بر واژه‌ای می‌شنید، از ناممیت آن چیزی می‌کاهد؛ امید را به ناامیدی، آرامش را به ناآرامی، سامان را به نابسامانی، مردی را به نامردی و تراز را به ناترازی می‌رساند.

این روزها، ناترازی را در گاز می‌بینیم، در برق می‌شنویم، در آپ لمس می‌کنیم و در بسیاری از عرصه‌های زندگی از آن سخن می‌گوییم. اما شاید ناترازی، پیش از آنکه در منابع باشد، در نسبت‌ها پدید می‌آید. آنجا که میان خواستن و توانستن، میان شتاب و تأمل، فاصله می‌افتد، تعادل آرام‌آرام از زندگی کوچ می‌کند. آری دنیای این روزهای ما، بیش از آنکه با کمبودها آسیب ببیند، از برهم‌خوردن توازن‌ها رنج می‌برد. طبیعت نیز چنین است؛ اگر باران از اندازه بگذرد، سبیل می‌شود و اگر از اندازه بکاهد، خشک سالی، انسان نیز از همین قاعده پیروی می‌کند. نه افسراط، زندگی می‌آفریند و نه تفریط؛ آنچه دوام می‌آورد، تراز است. شاید از این رو، ناترازی فقط یک اصطلاح فنی نباشد؛ هشدار باشد برای بازگشت به اندازه‌ها. به اندازه سخن‌گفتن، به اندازه خواستن، به اندازه مصرف‌کردن، به اندازه رنج‌بردن و حتی به اندازه امید داشتن. زیرا امید نیز اگر از واقعیت جدا شود، خیال است؛ اما اگر بر شناخت و اراده تکیه کند، نیروی حرکت است. زبان فارسی، شگفتی‌های بسیاری دارد. همان زبانی که با افزودن «نا» جهانی از فقدان می‌سازد، با برداشتن همان دو حرف، زندگی را به واژه بازمی‌گرداند. ناتوان، توان می‌شود؛ ناامید، امیدوار؛ نابسامان، سامان می‌گیرد و ناتراز، دوباره به تراز نزدیک می‌شود.

۴ صفحه ادامه در

حسین خواجه‌امیری در ۹۴ سالگی درگذشت

پهلوانی با صدایی بی‌جانشین

این کارزار را در صفحه ۸ بخوانید.عکس:نگارمیرزایی

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲

۲